

הדילמה של בן גוריון

האם לנהל מו"מ עם סוריה אחרי מלחמת 1948?

פעילות לתלמידים

כתב: יוני דגן

רקע. לאחר סיום מלחמת 48' נפתח, בעקבות החלטת מועצת הביטחון של האו"ם, משא ומתן לשביתת נשק בין ישראל לבין מדינות ערב השכנות לה. במסגרת משא ומתן זה ניהלה ישראל **משא ומתן על שביתת נשק גם עם סוריה**, והסכם זה הושג ביולי 1949. פחות מחודש לאחר החלטת מועצת הביטחון על השיחות לשביתת הנשק, היא החליטה גם על הקמת **וועדת פיוס** בין ישראל לשכנותיה. מירב עבודתה של הוועדה נעשו במסגרת **וועידת לוזן באפריל-יוני 1949**. אולם ישראל, שחששה מלחץ שיופעל עליה במהלך הוועידה, שאפה לא להתקדם בשיחות ולהתמקד בחתימה על הסכמי שביתת הנשק. הוועדה הסתיימה ללא תוצאות.

הסכם עם סוריה? במקביל לשיחות שביתת הנשק וועדת הפיוס נפתח ערוץ דיפלומטי חשאי בין ישראל לסוריה במטרה להביא להסכם שלום. **חוסני זעים**, שליטה החדש של סוריה שעלה לשלטון באותה התקופה בהפיכה צבאית, הביע את רצונו להיפגש עם בן גוריון, להיכנס למשא ומתן לשלום עם ישראל וליישב כ-300 אלף פליטים פלסטינים בצפון מזרח סוריה. בתמורה ביקשו הסורים שינויי גבול מסוימים. בעיקר את שינוי קו הגבול שעבר ממזרח לכנרת, על מנת שיעבור באמצע הכנרת. כמו כן הם רצו סיוע כספי לפיתוח המדינה ופיצוי עבור רכוש הפליטים הפלסטינים.

הדעות בישראל היו חלוקות

נגד ההסכם:

1. קיים ספק בנוגע ליציבות המשטר.
2. קיים ספק שהמשטר מייצג את העם.
3. לזעים יש מוניטין של אישיות לא צפויה.
4. האם הסכם שלום שווה לוותר על שטחים ועל שליטה בלעדית על מקורות המים (כנרת)?

בעד ההסכם:

1. זעים נראה נטול כל אידיאולוגיה אנטי-ישראלית.
2. ההצעה של זעים לקלוט פליטים.
3. זעים הראה מידה רבה של רצון טוב וההצעה שלו הייתה מרחיקת לכת.
4. קץ לסכסוך על השטח באזור הגבול.

אתם שרים בממשלה שלוקחים חלק בישיבת הממשלה, בה עומד על הפרק האם להיכנס למשא ומתן עם סוריה. **האם אתם בעד כניסה למשא ומתן או נגד?**

מהם הערכים העומדים מאחורי כל אפשרות? מה הרווח ומה ההפסד בכל החלטה?

סוף הסיפור. בן גוריון לא הסכים להיפגש עם זעים. זעים הודח מהשלטון אחרי 137 ימים ונורה על-ידי כיתת יורים.